

Опис освітнього компонента вільного вибору

Освітній компонент 6 за навчальним планом 2023	Вибірковий освітній компонент 6 «Геронтопсихологія»
Рівень ВО	Магістр
Назва спеціальності/освітньо-професійної програми	053 Психологія Психологія
Форма навчання	Денна
Курс, семестр, протяжність	2 курс , 3 семестр, 18 тижнів
Семестровий контроль	залік
Обсяг годин (усього: з них лекції/практичні)	4 кредити 120 годин 10 год. лекцій; 14 практичних
Мова викладання	українська
Кафедра, яка забезпечує викладання	Педагогічної та вікової психології
Автор ОК	Кандидат психологічних наук; доцент Кордунова Наталія Олександрівна
Короткий опис	
Вимоги до початку вивчення	<p>ОК «Геронтопсихологія» передбачає ознайомлення здобувачів освіти з основними закономірностями розвитку людини похилого віку, з постарінням населення як демографічним процесом зі всіма його соціальними наслідками; із різноманітністю соціальних, психологічних, медичних та ін. проблем людей похилого віку; з особливостями адаптації до пенсійного періоду життя; з обсягом та можливостями трудової діяльності у похилому віці, у тому числі інтелектуальної та творчої; із використанням залишкових фізичних та інтелектуальних здібностей і низкою інших соціально-психологічних та морально-етичних проблем людей похилого віку.</p> <p>В процесі вивчення ОК «Геронтопсихологія» повинні бути встановлені глибокі змістовні зв'язки з курсами «Вікова психологія», «Психологія особистості»,</p>

	<p>«Соціальна психологія», «Диференційна психологія», «Психодіагностика», «Патопсихологія», «Медична психологія», «Основи психотерапії та психологічного консультування» та ін.</p>
<p>Що буде вивчатися</p>	<p>Особливість даного курсу полягає в необхідності вивчення життєвого етапу, який є незнайомим здобувачам освіти із власного досвіду і складає досить віддалену життєву перспективу. Це може суттєво ускладнювати емоційне включення здобувачів освіти у процес раціонального засвоєння матеріалу. Дехто може вдаватися до знецінення інформації про похилий вік, що обумовлено страхом власної старості та смерті. Зважаючи на це, потрібно стимулювати творчий пошук здобувачів освіти та активізувати їх науково-дослідні уміння у процесі виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань та під час самостійної роботи.</p>
<p>Чому це цікаво/треба вивчати</p>	<p>При підготовці психологів значна увага приділяється вивченню психології та психопатології в старості, оволодінню консультативними та психотерапевтичними методами для розв'язання психологічних, сімейних проблем людей похилого віку, розумінню деонтологічних питань при наданні психологічної допомоги, обслуговуванні та соціальній роботі зі старими людьми.</p>
<p>Чому можна навчитися (результати навчання)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - значення теоретичних і практичних засад геронтопсихології у професійній діяльності майбутнього фахівця; - геронтологічні аспекти прояву психічних процесів і властивостей; - чинники, що зумовлюють тривалість життя людини; - гетерохронність основних психологічних характеристик людини похилого віку; - причини старіння людини; - особливості пізнавальної сфери людей похилого віку; - емоційно-мотиваційні зміни в період старіння;

	<ul style="list-style-type: none"> - особливості Я-концепції людини похилого віку; - характеристику кризи «Я-інтеграції»; - компенсаторні механізми поведінки людини похилого віку.
<p>Як можна користуватися набутими знаннями й уміннями (компетентності)</p>	<p>Вивчення ОК дозволить майбутнім спеціалістам уникнути негативних моментів при безпосередньому контакті з різними соціальними групами населення похилого та старечого віку, подолати геронтофобії щодо старших людей та свого майбутнього старіння, розвинути толерантність та відчути гуманність і суспільну значущість своєї професії.</p>
<p>Інформаційне забезпечення та/або web-посилання</p>	<p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бочкалюк В.Й., Черепехіна О.А. Геронтопсихологія: навч. посіб. Київ: КНТ, 2014. 436 с. 2. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посіб. О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. 3-тє вид. Київ : Каравела, 2012. 344 с. 3. Гошовський Я. Ресоціалізація депривованої особистості : монографія. Дрогобич : Коло, 2008. 480 с. 4. Дзюба Т. М., Коваленко О. Г. Психологія дорослості з основами геронтопсихології. Навчальний посібник. Київ : Видавничий дім «Слово», 2013. 264 с. 5. Долинська А.В. Геронтопсихологія: практикум, хрестоматія: навч. посіб. для студентів ВНЗ. Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. Київ: Каравела, 2016. 239 с. 6. Кордунова Н.О., Мілінчук В.І. Гендерні аспекти тривалості життя людей літнього віку. <i>Соціальна адаптація людей літнього віку в сучасному суспільстві, ортобіоз та паліативна допомога із циклу: Психологічні складові сталого розвитку суспільства: пошук психологічного обґрунтування та виклики сучасності. Матеріали V науково-практичного форуму університетів третього віку (19-21 грудня 2018 р., м. Луцьк).</i> Луцьк: СНУ імені Лесі Українки 2019. С. 151 –

153.

7. Кордунова Н.О., Дмитріюк Н.С. Психологічні особливості адаптації особистості до життя в старості. *Соціальна адаптація людей літнього віку в сучасному суспільстві, ортобіоз та паліативна допомога із циклу: Психологічні складові сталого розвитку суспільства: пошук психологічного обґрунтування та виклики сучасності. Матеріали VI науково-практичної конференції та форуму університетів третього віку (21-22 листопада 2019 р., м. Луцьк). Луцьк: СНУ імені Лесі Українки 2019. С. 127 – 131.*

8. Кордунова Н.О., Хомич О.І. Компетентність психолога в роботі з людьми літнього віку. *Соціальна адаптація людей літнього віку в сучасному суспільстві, ортобіоз та паліативна допомога із циклу: Психологічні складові сталого розвитку суспільства: пошук психологічного обґрунтування та виклики сучасності. Матеріали VI науково-практичної конференції та форуму університетів третього віку (21-22 грудня 2018 р., м. Луцьк). Луцьк: СНУ імені Лесі Українки 2019. С. 168 – 172.*

9. Павелків Р.В., Харченко Є.М. Геронтопсихологія. Медико-біологічні та соціально-психологічні аспекти старіння. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 476 с.

10. Помиткін Е.О., Рибалка В.В. Геронтопсихологія навчання особистості похилого віку: посіб.; за ред. В. Рибалки. Київ: Талком, 2020. 184 с.

11. Психологія екстримальності та психопрофілактика психічної травми й суїцидальних намірів: навч.-метод. посіб. Л. І. Магдисюк, Р. П. Федоренко, А. П. Мельник, О. М. Хлівна, Т. І. Дучимінська. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 236 с.

12. Психологія переживання подій: збірник наукових праць за ред. М. В. Папучі. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 190 с.

13. Титаренко Т. Випробування кризою. Одиссея подолання: навч. посібник для закладів вищої освіти. 3-є вид., доповнене. Київ: Каравела, 2021. 248 с.

14.Черезова І.О. Психологія життєвих криз особистості: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Бердянськ: БДПУ, 2016. 193 с.

Додаткова:

1. Кордунова Н. О. Геронтопсихологія: матеріали для проведення психодіагностичного дослідження з людьми похилого віку. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2013. 140 с.

2. Кордунова Н. О., Ричко Ю. Вікові особливості самотності особистості. *Соціальна адаптація особистості в сучасному суспільстві, ортобіоз та паліативна допомога із циклу: Психологічні складові сталого розвитку суспільства: пошук психологічного обґрунтування та виклики сучасності*. Матеріали VIII науково-практичної інтернет-конференції (з міжнародною участю) (10-12 грудня 2021 р., м. Луцьк). Луцьк: ВНУ імені Лесі Українки, 2021. С. 101-106. (електронна адреса - <https://www.inforum.in.ua/conferences/26>).

3. Мовчан М. М. Самотність як феномен буття особистості : монографія. Полтава : РВВ ПУСКУ, 2009. 265 с.

4. Ушакова І.М. Геронтопсихологія: підручник. Харків: НУ ЦЗУ, 2014. 236 с.

Інформаційні ресурси

1.Науковий вісник НАВС [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://www.naiuu.kiev.ua/tlc/pages/biblio/visnik>).

2. Психологічний практикум [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сайту: (<http://www.psyworld.info/ocenka-sposobov-reagirovaniya-v-konflikte-tomasa#more-570>).

3. www.elib.org.ua – цифрова бібліотека України

4. www.psylib.kiev.ua – психологічна бібліотека Київського фонду сприяння розвитку психологічної культури

5. www.ncuxo.org.ua – електронна енциклопедія психології

6. www.osvita.org.ua – освітній сайт

7. <http://chitalka.info> – студентська електронна

	<p>бібліотека</p> <p>8. http://uk.wikipedia.org – Вікіпедія: вільна електронна енциклопедія (українська)</p> <p>9. www.lib.com.ua - електронна бібліотека</p> <p>10. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. Вернадського</p>